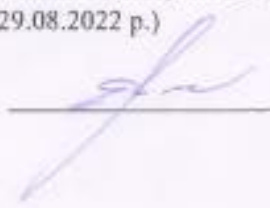


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено
на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08.2022 р.)

Завідувач кафедри  проф. Крупка М.І.

Силабус з навчальної дисципліни «Страхування»,
що викладається в межах ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти для здобувачів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Львів - 2022 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
економічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08.2022 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Крупка М.І.

Силабус з навчальної дисципліни «Страхування»,
що викладається в межах ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти для здобувачів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Львів - 2022 р.

**Силабус курсу
СТРАХУВАННЯ
2022-2023 навчальний рік**

Назва курсу	Страховання
Адреса викладання курсу	м. Львів, просп. Свободи, 18, економічний факультет
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 Управління та адміністрування; 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Викладач	Плиса Володимир Йосипович, професор, кандидат економічних наук, професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Контактна інформація викладача	ел. пошта Volodymyr.plysa@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щосереди, 11.40-16.30 год.
Інформація про курс	<p>Для студентів 3 року навчання.</p> <p>Види діяльностей, в яких студенти можуть застосувати отримані знання: дидактична, науково-дослідна, методична, організаційна тощо) і /або типи задач, у виконанні і розв'язанні яких слухачі зможуть використати здобуті в межах курсу знання і вміння: розв'язувати практичні задачі і поточні проблеми, що виникають у практиці страхування.</p>
Коротка анотація курсу	<p>Специфічні страхові відносини є об'єктом страхової науки і відповідно предметом вивчення навчальної дисципліни „Страховання”, яка розкриває фундаментальні питання теорії страхування, розглядає його економічну суть, функції, роль і сферу застосування. Вона вивчає зміст найважливішої страхової термінології, класифікацію страхування і організаційні принципи побудови системи страхових організацій, методику розрахунку страхових тарифів; висвітлює основні умови кожного виду страхування, методику визначення збитку і страхового відшкодування, економічного аналізу та оцінки страхових операцій, іншу інформацію. Зміст навчального матеріалу дає змогу здобути необхідну суму знань, яка відповідає вимогам, що ставлять перед фахівцями – економістами вищої кваліфікації.</p> <p>Зміст навчальної дисципліни розкривають такі теми.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, принципи і роль страхування.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Класифікація страхування. 3. Страхові ризики та їх оцінювання. 4. Страховий ринок. 5. Страхова організація. 6. Державне регулювання страхової діяльності. 7. Особисте страхування. 8. Майнове страхування. 9. Страхування відповідальності. 10. Перестрахування та співстрахування. 11. Доходи, витрати та прибуток страховика. 12. Фінансова надійність страхової компанії.
<p>Мета, завдання та предмет курсу</p>	<p><i>Мета:</i> надання знань щодо страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.</p> <p><i>Завдання:</i> вивчення сутності й ролі страхування, організації та розвитку страхового ринку, державного регулювання страхової діяльності; набуття вмінь аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.</p> <p><i>Предмет:</i> відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання страхових фондів.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге видання, виправлене й доповнене [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів (закладів вищої освіти).] Київ : Каравела, 2019. 512 с. 2. Плиса В.Й. Страховий менеджмент : навчальний посібник [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 378 с. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Плиса В., Плиса З., Плиса М. Антисипативне управління діяльністю страховика: цільові орієнтири, інформаційне забезпечення, технологія та інструментарій. <i>Modern foundations of economics, management and tourism: collective monograph</i> – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2022. 650 p. P.p.364-372 Available at: DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.ECON.4 (10.46299/ISG.2022.MONO.ECON.4.6.1). [ISBN – 979-8-88757-558-2]. 4. Плиса В.Й. Стратегія модернізації страхового ринку України. <i>Сучасні тенденції розвитку регіонів, підприємств та їх об'єднань</i> : монографія. Дніпро: Пороги, 2018. – С.191-200. [ISBN 978-617-518-358-8]. 5. Плиса В.Й., Воробйова В.О. Фінансовий потенціал страхового підприємництва в Україні. <i>Економіка та суспільство</i>. 2022. № 37. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1229 DOI: 10.32782/2524-0072/2022-37-52 6. Плиса В., Плиса М., Плиса З. Управління ризиками у сфері електронних страхових послуг. <i>Вісник Львівського університету. Серія економічна</i>. 2021. Випуск 60. С. 86-104. DOI: http://dx.doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6008

7. Плиса В.Й., Плиса З.П. Антисипативне управління діяльністю страховика: цільові орієнтири, технологія та інструментарій. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи* : Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції. (Київ, 08 грудня 2022 р.) Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2022. С.99-100. [ISBN 978-966-990-060-9].
8. Плиса В.Й., Плиса М.В. Стратегія модернізації ринку страхування в Україні. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні* : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Вінниця, 25 лютого 2022 р.). [Електронний ресурс. URL: [Shttps://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2022/paper/viewFile/14743/12456](https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2022/paper/viewFile/14743/12456)]. Вінниця: ВНТУ, 2022. С. 135-136. [ISBN 978-966-641-912-8 (PDF)].
9. Плиса В.Й., Ременяк А.В. Забезпечення платоспроможності в системі заходів антикризового управління фінансовою стійкістю страховика. *Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки* : Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції Частина 1, (м. Кривий Ріг, 10 листопада 2022 р.). Кривий Ріг : Криворізький національний університет, 2022. С. 295-300.
10. Плиса В.Й., Плиса З.П., Плиса М.В. Управління ризиками цифрової трансформації бізнес-процесів страховика: методи, технологія та принципи. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки* : Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 12 травня 2022 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2022. С. 244-249. Плиса В.Й., Плиса З.П. Проблеми формування механізму правового регулювання, організаційної структури та фінансового забезпечення системи суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні. *Економіка та суспільство*. 2019. № 20. С. 710-720. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/20_ukr/20_2019.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-92>
11. Плиса В. Формування та шляхи реалізації стратегії модернізації системи державного регулювання страхового ринку України. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2019. Вип. 56. С. 278-291. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3026>
12. Плиса В.Й. Канали реалізації страхових послуг: проблеми формування структури, шляхи оптимізації потоків та організація системи управління / В.Й. Плиса – Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – Мелітополь: Люкс, 2012. – № 2 (18). – С. 374 – 394.
13. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку в економічній системі України. / В.Й. Плиса. // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. Вип. 30 / Одеський державний економічний університет. – Одеса: ОДЕУ, 2008. – С. 324-332.
14. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. / В.Й. Плиса // Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ) [Збірник наукових праць]. – 2012. – № 3 (15). – С. 219-224.
15. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. / В.Й. Плиса. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка) – Вип. 106. / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ: КНУ імені Т. Шевченка, 2008. – С. 26-30.
16. Плиса В.Й. Інтеграція страхового ринку України у світовий страховий простір. / В.Й. Плиса. // Фінанси

	<p>України. – 2002. – № 7. – С. 94–103.</p> <p>17. Плиса В.Й. Модель державного регулювання страхового ринку в Україні / В.Й. Плиса, З.П. Плиса // Науковий вісник НЛТУ України. – Вип. 20.10. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2010. – С. 209-215.</p> <p>18. Плиса В.Й. Стратегія інтеграції страхового ринку України в світовий страховий простір. / В.Й. Плиса. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка) – Вип. 139 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ: КНУ імені Т. Шевченка, 2012. – С. 53-55.</p> <p>19. Плиса В.Й. Стратегія посткризового розвитку страхового ринку України / В.Й. Плиса // Фінансовий простір [Міжнародний науково-практичний журнал] – 2011. – № 3. – С. 90-96.</p> <p>20. Плиса В.Й. Стратегія посткризової модернізації страхового ринку України / В.Й. Плиса // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка, 2014, № 2. – Мукачево: МДУ, 2014. – С. 134-143. Плиса В.Й. Стратегія розвитку державного регулювання страхового ринку України та шляхи її реалізації. / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. Науковий збірник. – Вип. 21. /ЛНУ імені Івана Франка. – Львів, 2010. – С. 373-382.</p> <p>21. Плиса В.Й. Стратегія розвитку страхового ринку України. / В.Й. Плиса. // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Вип. 42. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – С.130-136.</p> <p>22. Plysa V.Yo. Post-crisis modernization of insurance market of Ukraine / V.Yo. Plysa // Economics and management: problems of science and practice : Collection of scientific articles. Vol. 1 – Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2014. – 380 p. – P. 111-115.</p> <p>23. Plysa V.Yo. State regulation of insurance market of Ukraine in globalizing world insurance the spaces / V.Yo. Plysa, Z.P. Plysa // Economics and Management: Challenges and Perspectives : Collection of scientific articles. – "East West" Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015. – 256 p. – P. 153-156.</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua 2. Міністерстві фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua 3. Національний банк України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua 4. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ). – Режим доступу: http://uainsur.com 5. Internet world stats. – Режим доступу: http://internetworldstats.com 6. LIGA:ZAKON - Режим доступу: www.ligazakon.ua
<p>Тривалість курсу</p>	<p>120 год. 4 кредити</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>80 годин аудиторних: з них 48 години лекцій, 32 годин практичних занять. 40 годин самостійної роботи</p>

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знати: основні положення теорії страхування й практики захисту матеріальних інтересів юридичних осіб і громадян. – вміти: класифікувати страхування за об’єктами, за родом небезпеки, за формами проведення, за статусом страхувальника, за спеціалізацією страховика; ідентифікувати ризики, визначати рівень і частоту ризику та розмір завданої шкоди; оцінювати ризики і визначати доцільність їх страхування; адаптувати у практичній діяльності правила страхування життя та його основних видів (змішане страхування життя; довічне страхування; страхування до одруження); адаптувати у практичній діяльності правила страхування пенсій (ренти); адаптувати у практичній діяльності правила обов’язкових видів страхування від нещасних випадків і професійних захворювань; адаптувати у практичній діяльності правила страхування від нещасних випадків на транспорті; адаптувати у практичній діяльності правила страхування військовослужбовців; адаптувати у практичній діяльності правила страхування працівників ризикових професій тощо; адаптувати у практичній діяльності правила добровільних індивідуального й колективного страхування від нещасних випадків; адаптувати у практичній діяльності правила медичного страхування; адаптувати у практичній діяльності правила страхування майна юридичних осіб; адаптувати у практичній діяльності правила страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна; адаптувати у практичній діяльності правила страхування технічних ризиків; адаптувати у практичній діяльності правила страхування транспортних засобів (автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту; адаптувати у практичній діяльності правила страхування вантажів; адаптувати у практичній діяльності правила страхування майна громадян (будівель і споруд; тварин; домашнього та іншого майна); адаптувати у практичній діяльності правила страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів; адаптувати у практичній діяльності правила страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції; адаптувати у практичній діяльності правила страхування професійної відповідальності; адаптувати у практичній діяльності правила страхування відповідальності за забруднення довкілля; застосовувати методи перестраховання (факультативне перестраховання; облігаторне перестраховання); проводити порівняльний аналіз методів перестраховання; визначати склад доходів страховика (доходи від страхової діяльності; доходи від інвестування тимчасово вільних коштів); визначати обсяги зароблених страхових премій; визначати склад та економічний зміст витрат страховика; визначати собівартість страхової послуги; розраховувати обсяги виплат страхових сум і страхового відшкодування; обчислювати витрати на утримання страхової компанії; визначати прибуток від страхової та інвестиційної діяльності; оцінювати рівень фінансової надійності страховика; адаптувати у практичну діяльність порядок формування збалансованого страхового портфеля та фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній; визначати рівень платоспроможності страховика; визначати обсяги власних коштів страховика; визначати склад технічних резервів страховика; обчислювати показники платоспроможності, фактичного і нормативного запасу платоспроможності.
<p>Формат курсу</p>	<p>Денний / заочний</p>

Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	екзамен
Пререквізити	Навчальна дисципліна базується на навчальних дисциплінах, які студенти вивчали протягом навчання на ОКР бакалавр.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, задачі, мозковий штурм, синектика, дискусії, робота з тестовими та іншими діагностичними методиками тощо)
Необхідні обладнання	Мультимедійний пристрій, комп'ютер, фліпчарт, папір, маркери
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	32 бали – поточний контроль 18 балів – самостійна робота 50 балів – екзамен
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку страхування. 2. Необхідність страхового захисту. 3. Страхування, як економічна категорія. 4. Страховий фонд. 5. Основні страхові поняття і терміни (страхова виплата, страхова сума, страхове відшкодування, страховий випадок, страховий платіж (страховий внесок, страхова премія), страховий ризик, страховий тариф, страховики, страхувальники, страхування). 6. Принципи страхування. 7. Поняття класифікації, її наукове та практичне значення в страхуванні. 8. Комерційне та соціальне страхування. 9. Галузі (об'єкт, предмет) страхування. Форми проведення страхування. 10. Системи страхування. Франшиза. 11. Перестрахування і співстрахування. 12. Поняття ризику. Класифікація ризиків. 13. Ризик-менеджмент. Методи оцінки ризику. 14. Суть, особливості, задачі та класифікації актуарних розрахунків. 15. Склад та структура тарифної ставки. Витрати на ведення справи. 16. Показники страхової статистики. 17. Страховий внесок. Види страхових премій.

18. Кваліфікаційні вимоги до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками.
19. Загальна характеристика страхового ринку.
20. Суб'єкти страхового ринку.
21. Товариства взаємного страхування.
22. Інститут аварійного комісара.
23. Об'єднання страховиків (на прикладі Авіаційного страхового бюро, Морського страхового бюро, Моторного (транспортного) страхового бюро).
24. Страховий ринок України: проблеми становлення, перспективи розвитку та інтеграції у світовий страховий простір.
25. Сутність та основні категорії страхового маркетингу.
26. Необхідність та методика проведення маркетингових досліджень у страхуванні.
27. STP-маркетинг.
28. Фактори та критерії сегментації страхового ринку.
29. Маркетингові стратегії охоплення ринку.
30. Зміст, процедура та стратегії позиціювання страхової послуги на ринку.
31. Сутність і класифікації особистого (особового) страхування.
32. Страхування (убезпечення) життя.
33. Медичне страхування. Медичний поліс. Типові умови укладання медичних полісів.
34. Добровільне медичне страхування.
35. Страхування від нещасних випадків.
36. Добровільне страхування від нещасних випадків.
37. Пенсійне страхування.
38. Страхування майна підприємств (установ, організацій).
39. Добровільне страхування майна сільськогосподарських підприємств і фермерів.
40. Обов'язкове страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності.
41. Обов'язкове страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків.
42. Добровільне страхування майна, що належать громадянам.
43. Добровільне страхування будівель, що належать громадянам.
44. Страхування електронних баз даних та програм комп'ютерних систем
45. Механізм, принципи та історія страхування відповідальності.
46. Обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів.
47. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду.

48. Обов'язкове страхування відповідальності власників собак за шкоду, яка може бути заподіяна третім особам.
49. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру.
50. Обов'язкове страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів.
51. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї.
52. Добровільне страхування відповідальності суб'єкта підприємницької діяльності перед третіми особами за заподіяну їм шкоду внаслідок реалізації продукції.
53. Страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам.
54. Страхові резерви: види, порядок формування і використання
55. Механізм формування резервів зі страхування життя
56. Розміщення страхових резервів зі страхування життя
57. Механізм формування, облік та напрямки розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя
58. Поняття і зміст договору страхування
59. Правила страхування
60. Процедура укладання договору страхування
61. Права та обов'язки суб'єктів страхової угоди
62. Порядок і умови здійснення страхових виплат та страхового відшкодування. Відмова у страхових виплатах або страховому відшкодуванні
63. Порядок припинення дії договору страхування
64. Порядок та умови ведення страховиками персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування життя
65. Порядок та умови ведення персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою
66. Особливості забезпечення правонаступництва за укладеними договорами страхування у разі реорганізації страховиків
67. Виникнення, зміст і функції перестраховання
68. Загальна характеристика відносин перестраховання. Методи перестраховання

	<p>69. Пропорційне і непропорційне перестраховання</p> <p>70. Особливості перестраховання у страховика (перестраховика) – нерезидента</p> <p>71. Страхові пули та механізм їхньої діяльності</p> <p>72. Обов'язкове страхування цивільних повітряних суден</p> <p>73. Обов'язкове страхування об'єктів космічної діяльності (космічна інфраструктура), які є власністю України, щодо ризиків, пов'язаних з підготовкою до запуску космічної техніки на космодромі, запуском і експлуатацією її у космічному просторі</p> <p>74. Обов'язкове страхування майнових ризиків під час промислової розробки родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України „Про нафту і газ”</p> <p>75. Страхування електронних баз даних та програм комп'ютерних систем</p> <p>76. Добровільне страхування майна підприємств, установ, організацій (крім вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ)</p>
Опитування	Письмова форма опитування

ДОДАТОК Схема курсу

Тиждень / год.	Тема, короткі тези	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання	Термін виконання
1 / 4 год.	<p>ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ (Лекція 1) Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	1 тиждень
	<p>ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ (Лекція 2) Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна сумлінність суб'єктів страхування, причинно-наслідковий зв'язок збитку та події, що його спричинила, відшкодування втрат у межах збитків, суброгація. Роль страхування в активізації бізнесу; в економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин; в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення; у збільшенні обсягів інвестицій.</p>	Лекція / Face to face				
2 / 2 год.	<p>ТЕМА 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;	2 тиждень

	<p>Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.</p> <p>Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, Презентація, методичні рекомендації фінансово-кредитних та інших ризиків.</p> <p>Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування.</p> <p>Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.</p> <p>Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховування.</p>				<p>вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)</p>	
3 / 4 год.	<p>ТЕМА 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА (Лекція 1)</p> <p>Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди.</p> <p>Суб'єктивні та об'єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті та спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)</p>	3 тиждень
	<p>ТЕМА 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА (Лекція 2)</p> <p>Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику.</p> <p>Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні.</p> <p>Оцінка ризику і визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.</p>	Лекція / Face to face				
4 / 2 год.	<p>ТЕМА 4. СТРАХОВИЙ РИНОК</p> <p>Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси:	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ</p>	4 тиждень

	страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку України. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки та укладення. Права та обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.			1-6	прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	
5 / 4 год.	ТЕМА 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ (Лекція 1) Страхова індустрія як частина сфери послуг. Форми організації страхових компаній в Україні. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	5 тиждень
	ТЕМА 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ (Лекція 2) Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філії та представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.	Лекція / Face to face				
6 / 2 год.	ТЕМА 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої й нормативної бази страхування до міжнародних стандартів. Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції. Ресстрація та ліцензування	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що	6 тиждень

	страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.				передбачені для самостійного опрацювання; Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-бвиконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	
7 / 4 год.	ТЕМА 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 1) Страховання життя та його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження.	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	7 тиждень
	ТЕМА 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 2) Страховання пенсій (ренти).	Лекція / Face to face				
8 / 2 год.	ТЕМА 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 3) Медичне страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для	8 тиждень

					самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	
9 / 4 год.	<p>ТЕМА 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 4) Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті; страхування військовослужбовців; страхування працівників ризикових професій тощо.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	9 тиждень
	<p>ТЕМА 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 5) Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.</p>	Лекція / Face to face				
10 / 2 год.	<p>ТЕМА 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 1) Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладення договорів, умови відшкодування збитків.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань;	10 тиждень

					підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	
11 / 4 год.	<p>ТЕМА 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 2) Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	11 тиждень
	<p>ТЕМА 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 3) Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.</p>	Лекція / Face to face				
12 / 2 год.	<p>ТЕМА 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (Лекція 4) Страхування майна громадян: будівель і споруд; тварин; домашнього та іншого майна.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та	12 тиждень

					інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	
13 / 4 год.	<p>ТЕМА 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (Лекція 1) Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	13 тиждень
	<p>ТЕМА 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (Лекція 2) Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля. Інші види страхування відповідальності.</p>	Лекція / Face to face				
14 / 2 год.	<p>ТЕМА 10. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ І СПІВСТРАХУВАННЯ Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестрахування. Ринки перестрахування. Вимоги законодавства України щодо перестрахування ризиків у нерезидентів. Методи перестрахування. Факультативне перестрахування. Облігаторне перестрахування. Порівняльний аналіз методів перестрахування. Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестрахування. Квотні й ексцедентні договори пропорційного перестрахування, їх характеристика, переваги та вади. Непропорційне перестрахування: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості. Співстрахування й механізм його застосування.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	14 тиждень

15 / 4 год.	<p>ТЕМА 11. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА (Лекція 1) Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад та економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 20; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	15 тиждень
	<p>ТЕМА 11. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА (Лекція 2) Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.</p>	Лекція / Face to face				
16 / 2 год.	<p>ТЕМА 12. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок їх обчислення.</p>	Лекція / Face to face	Презентація, методичні рекомендації	Література: 1; 2; 3; 21 Інформаційні ресурси: 1-6	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт)	16 тиждень